

JOURNAL of SOCIAL and HUMANITIES SCIENCES RESEARCH (JSHSR)

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Received/Makale Geliş 16.12.2021
Published /Yayınlanma 31.01.2022
Article Type/Makale Türü Research Article

Citation/Alıntı: Çetin, C.İ. (2022). Serap Akarcalı ve temsil amaçlı üretmiş olduğu seçili artistik duvar panoları üzerine bir değerlendirme; Ankara Barolar Birliği ve Roma IFAD binası. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 9(79), 149-157.

<http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.2948>

Dr. Öğretim Üyesi Cansın İlayda ÇETİN

<https://orcid.org/0000-0003-4895-0411>

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, İstanbul / TÜRKİYE

SERAP AKARCALI VE TEMSİL AMAÇLI ÜRETİMİŞ OLDUĞU SEÇİLİ ARTİSTİK DUVAR PANOLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME; ANKARA BAROLAR BİRLİĞİ VE ROMA IFAD BİNASI

AN EVALUATION ON SELECTED ARTISTIC WALL PANELS THAT SERAP AKARCALI PRODUCED FOR REPRESENTATIVE PURPOSES; ANKARA BAR ASSOCIATION AND ROME IFAD BUILDING

Issue/Sayı: 79

Volume/Cilt: 9

jshsr.org

ISSN: 2459-1149

ÖZET

Seramikler sadece sanat eseri değil, aynı zamanda kültür ve duygunun da simgesidir. Bir bakımdan, atalarımızın bilgeliği, deneyimi ve Çin ulusunun değerli kültürel zenginliğidir. Seramik sanatı iç mekan ile olduğu gibi dış mekan için de son derece uyumludur. Seramik sanatı ile pano kombinasyonu imaj oluşturmak, atmosfer oluşturmak ve kültürü sergilemek için bir araç olabilir. Bu çalışmanın iskeletini mimarlık ile seramik çalışmaları arasındaki tematik ilişki oluşturmaktadır. Araştırma Sanatçı Serap Akarcalı'nın seçilmiş iki örneği üzerinden yapılmıştır; bunlar, Ankara Barolar Birliği Binası ve İtalya International Fund for Agricultural Development Binası'dır. Bu iki binanın ele alınmasının sebebi ise ikisinin de belirli bir amaca uygun olarak, verilmek istenilen mesajlar doğrultusunda tasarlanmış olmasıdır. Ayrıca bu iki çalışma yaklaşık aynı ebattadır. Çalışma sonucunda ise tematik bir biçimde üretilen, mekan içerisinde konumlanan seramik duvar panolarının tasarımı ile mekan uyumu ilişkileri irdelenerek şekillenmesi oldukça zor olan seramiğin mekânsal imajı arttırmadaki işlevi vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İç mekan tasarımı, seramik pano, mekânsal imaj, konsept uygulanması.

ABSTRACT

Ceramics are not only works of art, but also symbols of culture and emotion. In a way, it is the wisdom, experience, and valuable cultural wealth of the Chinese nation. Ceramic art is extremely compatible with the interior as well as the exterior. The combination of ceramic art and board can be a tool to create images, create an atmosphere, and showcase culture. The framework of this study is the thematic relationship between architecture and ceramic works. The research was carried out on two selected samples of the artist Serap Akarcalı; these are Ankara Bar Association Building and Italy International Fund for Agricultural Development Building. The reason for considering these two buildings is that they were both designed for a specific purpose and in line with the messages they want to convey. In addition, these two studies are approximately the same size. As a result of the study, the function of ceramic, which is very difficult to shape, in increasing the spatial image, was emphasized by examining the relationship between the design of ceramic wall panels, which are produced in a thematic way and positioned in the space, and space harmony.

Keywords: Interior design, ceramic panel, spatial image, concept implementation.

1. GİRİŞ

Bir mekandaki sanat eserlerinin konumu hem mekanın hem sanat eserinin niteliğine bağlı olarak değişmektedir. İnsanın yaşadığı çevrede oluşturduğu her tür nesne ve kavram bir ihtiyaç üzerine oluşmuştur. Bu gereklilik tüm bunların bir işlevi olduğu anlamına da gelmektedir. Sanat eserlerinin yaşanan mekamlarda, günümüz anlayışına uygun olarak yer alması, iç mekan tasarımının gelişimiyle daha sistemli bir yapı kazanmış, duvarları ve boşlukları doldurup çevresiyle ilişki kuran sanat yapıtı kavramını hemen her mekana sokmuştur. Mekamlarda yer alan sanat yapıtlarının alıcılara sağladığı bir estetik karşılıktan söz edilmektedir. Bu bağlamda bir nesnenin hoş gitmesi, buna ihtiyaç duyan kişinin estetik haz alma ihtiyacını karşılayarak, işlevini yerine getirmiş olmaktadır. Bu şekilde oluşturulan güzel sanatlar kavramı ile zıtlık içinde görünen işlevin, sanatın oluşmasında değil oluşum süreci bittikten sonra geçerlik kazanması, bu iki kavramın birlikte düşünülebilmesini sağlamaktadır. Asıl çerçevede temel olarak gönderme yapılan en az dört ilke vardır. İlk ikisi "deha" ve "hayal gücü" olan bu ilkeler güzel sanat eserlerinin üretimi ile ilgilidir. Diğer ikisi ise "zevk ve fayda karşıtlığı" ile "beğeni"dir ve bu da güzel sanatların amaçları ve alınış biçimleriyle bağlantılıdır (Shiner, 2004).

2. PLASTİK SANATLARDA İŞLEV VE ESTETİK ANLAŞYISI

Erinç, sanat eserlerinin işlevinin temelde iki grupta düşünülebileceğini belirtir. Bunlardan ilki sanat eserinin estetik bir nesne olarak alıcısında bir estetik kaygı yarattığı ve ikinci olarak da eserin alıcısı ile bir etkileşim sağlayabilmek için bir iletide, bir bildirimde bulunduğuudur. Estetik kaygı, eser ile alıcı arasında çift yönlü çalışan bir tedirginlik halidir. Alıcı kendi beğenisi üzerinde sürekli bir değişme ve gelişme gösterir ve böylelikle beğenme duygusu inceltmiş olur. İkinci işlevi olarak değindiği etkileşimde ise sanat eseri bir göstergeler bütünü olarak tanımlanmakta ve gösterdikleri üzerinden alıcısıyla kurduğu etkileşimle insanda güven ve mutluluk uyandırmaktadır (Erinç, 1995: 40).

Bu açılardan ele alındığında sanat eserlerinin günlük hayatımızda fiziksel ve tinsel açıdan önemli bir alan kapladığı açıktır. Sanat eserleri ve mekan ilişkisi söz konusu olduğunda, yapının duvarları öncelikli olarak kullanılan ve böylece ilk akla gelendir. Mozaikler ve duvar resimleri erken dönem sanatında görülürken; Yunan, Roma ve İtalya'daki Rönesans başlangıcında resmin duvara asılması geleneği başlamıştır. Sahiplerinin entellektüel birikimlerine dair önemli ipuçları veren resimler ve kitaplar bir mekânın dekore edilmesindeki önemli öğelerdendir. Bunlardan özellikle resimler bir iç mimarın mobilyalarla birlikte düşündüğü kalıcı ev eşyaları arasındadır (Whiton, 1974:323). İç mimari tasarımının bakış açısından sanat eserinin farklı bir yaklaşımla ele alındığı görülmektedir. Goldstein ve Goldstein "Gündelik Hayatta Sanat" adlı kitabında; güzelliği nedeniyle iç mimari düzenlemenin bir parçası olan sanat eserlerinin ele alınışından şu şekilde bahseder (1970:15): "bir resim bu çeşit bir yaratımdır ve eğer güzelse bu bir galerinin duvarına asılabilir ve nesne olarak niteliği ile hoş gidebilir. Bununla birlikte aynı resim ev için düşünüldüğünde; buna ek olarak, bulunduğu odanın ruhu ile uyum içinde olmalıdır da." Goldstein'in bunun dışında bir iç mekânın düzenini yorumlarken resmin çerçevesinin biçimi ve boyutlarıyla da doğru veya yanlış olduğuyula ilgili kesin yargılarda bulunarak, o mekâna uygun olup olmadığından bahsetmektedir. Pek çok iç mimari tasarımı kitabında benzer bir yaklaşıma rastlanmaktadır. Bir mekâna dahil olan elemanların birbirleri ile olan ilişkisi çeşitli yönleriyle ele alınmaktadır. Bu yönler, içinde yaşayacak kişinin sosyal, sanatsal ve gündelik ihtiyaçlarına göre şekillenmektedir.

Buna ek olarak; sanatçı, mekâna özel tasarım yapılırken öncelikle mekânın fiziksel özellikleri göz önünde bulundurulur; eserin mekânda nerede olacağı, alacağı ışığın yönü ve algılanacağı uzaklığı göz önünde bulundurularak eserini oluşturur. Koral'a göre ideal mimar-sanatçı ittifakı, sanatçıların en başından itibaren tasarım sürecine dahil olduğu ve mimarlığın da bu birlikteliğin sonucu şekillenmesi ile oluşur. Yapı yapıldıktan sonra eklenen seramik paneller çoğu zaman sanatçının istediği mekansal etkiyi verememektedir (Müellifleri ve MASA, 2017). Sanat eserinin bir mekân için kurgulanması, beraberinde ele alınması kolay olmayan bir dizi muğlaklığı da beraberinde getirmektedir. 18. yüzyılda güzel sanatlar anlayışının gelişmesiyle, varlık nedeni temel bir işlev değil salt estetik niteliği olan, kendine yeten sanat eseri kavramı oluşmuştur. Örneğin, 1950'li yılların sonlarından itibaren modern tarzda inşa edilen yapıların birçoğunda, sanat eseri barındıran yapılarda mimar ve sanatçı işbirliğini görmek mümkündür. O zamanlar yurtdışında yaygın olan Bauhaus modelini temel alan bu yaklaşım, tasarıma bütüncül bir yaklaşım gerektirmiş ve sanatçıları en baştan tasarım sürecine dahil etmiştir. Bu nedenle ortaya çıkan eser, daha sonra eklenen bir "süs" değil, binanın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Kırca ve Üstündağ, 2020, s.292).

Bu anlayış çerçevesinde eserin sadece kendisi için var olması, onun kendi dışındaki çevreyle kurduğu bağı göz ardı etme eğilimiyle, o dönemde çeşitli tartışmaların yaşanmasının nedenidir. Bu anlayışa göre onun bir neden için var olması: bu bağlam bir mekanın dekore edilmesi olarak tanımlanmaktadır, eserlerin sanatsal niteliğini düşüren bir yaklaşımdır. Böylece dekoratiflik, yapıtın değerini indirgeyen olumsuz niteliğiyle sanat literatüründeki yerini almış olmaktadır. Neyin hangi şartlarda dekoratif olduğu ile ilgili keskin yargılar zaman içinde hem kendine has nitelikleriyle bir sınıflandırmaya dahil olamayacak yapıtların değerlendirilmesinde yetersiz kalmış hem de kuramsal çalışmalarda kavramlarla ilgili karmaşaya neden olarak dilin anlatım olanaklarının zayıflamasına neden olmuştur.

İsmail Tunalı bir tartışmasını tasarım objesi ve sanat objesi sınıflandırması ile ilgili olarak yapar. Özgür sanatlar ve uygulamalı sanatlar olarak yaptığı ayrımında, bu iki alanın doğaları gereği ortaya koyduğu farklılıklarını, daha üstün veya aşağı olarak değerlendirilmesinin doğru bir yaklaşım olmayacağını belirttiği bölümünde; B. 48 Löbach'dan yaptığı şu alıntıyla, sanat eserlerinin sanatsal işlevi ile ilgili olarak net bir aktarım yapar: "Böyle bir ayrım, her sanat objesinin aynı zamanda bir kullanım objesi olması nedeniyle anlamsızdır. Örneğin, estetik gereksinimleri gidermek için, bir sanat objesinin görsel olarak kullanılması gibi. Yalnız bu gereksinimin yaşam için zorunluluğu gözden kaçtığı için bunun bilincine varılmaz." (Tunalı, 2002:33).

3. SERAMİK PANO ARACILIĞI İLE İMAJIN OLUŞTURULMASI

Mekansal görüntünün ifadesi, çevresel tasarımda önemli bir içeriktir, en çok alan modellemesinin sezgisel düzenlemesi, esas olarak alanın ara yüzündeki modellemesine yansıtılır ve dekorasyonu sergilemek için kullanılır. Sunumda alanı imajı, aynı zamanda güçlü bir tema ve sanatsal ifade gerektirir. Modernizmde renk oranı ve desen tonu diğer sanat dallarında olduğu gibi seramik eserlerin genel sanatsal etkisini de etkilemektedir. Yapılar bize farklı şeyler anlatmaktadır; yalnızca işlevine uygun bir şekilde görülmeyebilirler. Bir ev, bir işyeri, alışveriş merkezi, idare binası her biri farklı içeriklere sahiptir. Örneğin giriş kapısının tarzı, penceresinin biçimi, uzunluğu, yapımında kullanılan malzeme, tasarımı, onu tasarlayanlar ve tasarlandığı dönem, insanlar, alışkanlıklar ve yaşantılarla ilgili de bir şeyler anlatır. Bunun yanı sıra yasalar da bize farklı şeyler anlatmaktadır. Yasa yapım tekniğinden, düzenlediği konuya, dilinden yapısına incelendiğinde, bir yasa – ya da yasalar bütünü- coğrafyaya, tarihe olduğu kadar, iktidara dair de izler taşır. Yasa, yapıldığı dönemin ruhunu taşır; yaşantılar, alışkanlıklar, eğilimler, önemsenen konular, heyecanlar hepsi birer parçasıdır. Kısaca, binalar ile yasaların bize söyledikleri arasında birçok benzerlik vardır. Mimarlık ve hukuk arasında da bir ilişki vardır. Mimarlık da hukuk gibi, bilgiye sahip olan ve bu bilgiyi muhataplarına ileten işaret temelli bir alandır. Hem hukuk hem de mimari iletişim kurar, mekanlar inşa eder ve davranışlarımızı düzenler (Branco, 2010, s.3). Her ikisi de yaşayan dünyayı şekillendiren güçleri içerir; anlatımın gücü: adaletin kuralları ve ilkeleri, resmi hukuk sistemi ve sosyal düzenin mutabakatı elbette dünya için önemlidir, ancak bunlar normatif dünyanın sadece küçük bir parçasıdır. Bir hukuk sistemi ya da emirler dizisi, onu konumlandıran ve ona anlam veren anlatıdan ayrılmaz (Cover, 1997, s.4).

4. SERAMİK PANO TASARIMIYLA ATMOSFER OLUŞTURMAK

Geleneksel seramiklerle karşılaştırıldığında, günümüz seramiklerinin modern teknolojiden tam olarak yararlanabildiği görülmektedir. Geleneksel üretim teknolojisini devralma ve canlı bir gelişme ve yaratma temelinde ve çeşitli sanat formu ile üretimler sağlanmaktadır. Modern estetik anlayışın değişimine ve hayatın gerçek ihtiyaçlarına göre, mimari içerisindeki seramik yavaş yavaş kişiliği ile sanatsal atmosferi vurgulamak için benzersiz araçlar haline gelmiştir. Farklı seramik ürünleri türleri göz önüne alındığında, farklı özelliklere sahip oldukları ortaya çıkacaktır, örneğin beyaz porselenin özellikleri beyaz ve saf renkler olduğundan, yüksek parlaklıkta, emilmesi kolay olmayacaktır. Siyah porselen ise, kara ve koyu renklere sahip olduğundan, düşük yansıma yapmaktadır ve nispeten kolay bir şekilde ısıyı emer. Bu nedenle, fiili yerleşim sürecinde, özel planlama ve tasarım yapılabilir. Toplumun gelişmesi ve değişmesiyle birlikte insanların kişiselleştirilmiş talep hızı da giderek büyümektedir. Temaya sahip mekanlar; örneğin restoranlar, kamu yapıları, oteller bir veya birkaç kültürel temayla tüketicileri cezbeder ve tüketicilerin bir hayal gücü ve temas yoluyla sürükleyici tema duygusu ile mekanın atmosferini yaşamalarını sağlar. Örneğin, Çin tarzı restoranlarda restoranın tarzını yansıtacak tema olarak Doğu kültürüne ait öğeler kullanılabilir. Bu tür restoranlarda Çin'in antik uygarlığı binlerce yıllık kültürel birikim ve yemekleriyle mükemmel bir konsept oluşabilir. Çinlilerin temsili rengi ve sembolik rengi olarak kırmızı kullanılabilir. Bu onların toplumunda neşe ve uğur anlamlarına gelmektedir. Ayrıca şevk ve neşeyi temsil eder ve insanlara umut ve memnuniyeti artırır. Bu tür detaylar geleneksel Çin mimarisinde genellikle kapıların dekorasyonunda kullanılmaktadır. Pencere, sütunlar

ve diğer bileşenler bir tür koruma görevi görürler. Ayrıca eski zamanlarda, atalar, kırmızıyı temsil etmek için antik ve eski ile tutarlı olan doğal malzemeleri kullanmışlardır. Siyah çömlek sanatının gizemli hissi kaçınılmaz hale gelir. Siyah ve beyaz eşdiziminin temel renk anahtarında, koyu kırmızı veya kırmızıyı birleştirmek harmonik olarak hizmet edebilir. Bunun yanı sıra, genellikle, farklı efektlerle, alana vurgu yapmak ve ayırt etmek için yönlendirici bir etkiye sahip detaylar sunulmaktadır. Farklı renk veya malzemelerle zemin malzemesini duvar panosu ile ayırmak gerekmektedir, ayrıca alanın bölüğü veya yönlendirdiği etkiyi elde etmek için zemini süslemek veya bölmek de gerekmektedir. Zemin, seramik rengini göstermek için siyaha öncelik veren yer karosu kullanabilir ve basit anlamda, alanı sakinleştirerek, basit ama zarif bir hale getirebilir, ayrıca uygun bir tasarımla birleştirebilir.

5. İMGE KÜLTÜRÜ

Son yıllarda insanların manevi yaşamlarının sürekli gelişmesi ile seramik sanatının değeri manevi alanda giderek daha canlı hale gelmiştir. Sanatsal öğelerle giderek daha fazla seramik el sanatları değer halk tarafından geniş çapta ilgi görmüş ve tercih edilmiştir. Ayrıca seramik sanat eserleri günümüzde aktif olarak uygulanmaktadır. Örneğin bir yemekhanede konumlandırılan seramik sunumunun dekorasyon tasarımı, dekoratif etkisi sayesinde, tüm alanın kültürel atmosferinin daha güçlü olmasını sağlamaktadır. Çini seramik kültürünün uzun bir geçmişi vardır. Farklı zamanlardaki ve bölgelerdeki milletler, seramiklere farklı anlamlar yüklenmiştir. Ancak genel anlamda geleneksel çanak çömlek kültüründeki anlamlı tasarım sembollerini kazarak tasarlamak ve ustaca modern dekorasyon tekniklerini kullanarak modern ve popüler tasarım tekniklerine dönüştürme hali uygulanmaktadır. Geleneksel seramikler daha ideal, daha fazla süblimasyon elde etmek için orijinal bir altyapı ile üretilmektedir ancak tüketiciler için bu daha farklı bir etkidir, yani seramik kültürünü kabul eden bir bütünsel süreçtir. Tasarımcı geleneksel çömlek ve porselene canlılık verdiğinde, tüketici tarafından daha fazla memnuniyetle karşılanabilir. Uzun vadede bakıldığı zaman, tarihsel süreçte geleneksel bir mekansal form olarak, giriş mekanlarındaki figürler giderek bir sembol haline gelmiştir. Çeşitlendirilmiş yerel özellikler, renkli bir biçimde kültürü endüstriye kolayca yansıtabilir. Bir tasarımcı ulusal kültürü yansıtmaya özen göstermeli, böylece ona verilen ortamda farklı stil ve özellikler ile kendini ifade edebilir. İster kapalı ortamda ister açık alanda ayrı bir dekorasyonun veya dekoratif bileşenlerin bir parçası olarak, seramik dekorasyon bir rol oynayabilir. İç mekanı optimize etmenin pratik önemine ek olarak iç mekanı güzelleştirmede çevre, dış analiz açısından değil aynı zamanda kültürel atmosferi de yansıtmalıdır.

Seramik sanatı, temel olarak farklı özelliklerinden dolayı bir sanat türü olarak anılır. Estetik özellikler içeren seramik teknolojisi ürünleri bazı farklılıklar gösterse de tarzı, seramik çalışmalarındaki temel amaç, iç tasarımın unsurları dahilinde temanın uygun bir biçimde işlenmesidir (Lefebvre, 2014, s.62). Her ulusun kültürü diğer kültürlerin varlığına göre oluşmaktadır. Genel olarak, sirkülasyon alanının tasarım öğelerini doğanın ve insanlığın iki yönünden mükemmel bir şekilde elde etmek için birleşik tasarım etkisi ile oluşturabiliriz. Doğa açısından bakıldığında, esas olarak arazi, iklim, yerel materyaller gibi, insanlık açısından bakıldığında da ağırlıklı olarak ırk, dini inanç, insan tarih, yaşam alışkanlıkları gibi öğeler vurgulanabilir. Yerel kültürler aracılığıyla ulusal ve bölgesel kültürü güçlendirebiliriz. Seramik kültürü bu bakımdan, konu kapsamında, insanın tinsel ihtiyacına cevap veren, sanat eserlerinin işlevi: “sanatsal işlev” olarak ele alınmış ve incelenmiştir.

6. SERAMİK PANONUN MEKANA AKTARIMI; ÖRNEKLERİN İNCELENMESİ

Bu bölümde Ankara ilinde bulunan Barolar Birliği binası ve İtalya'nın Roma kentinde bulunan International Fund for Agricultural Development (IFAD) binası içerisinde yer alan Serap Akarcalı tarafından tasarlanıp uygulanan iki tematik seramik panosu ele alınacaktır.

6.1. Ankara Barolar Birliği

Ankara ilinde bulunan Türkiye Barolar Birliği'nin iç avlusunda yer alan L formundaki bir duvara seramik bir çalışma istenmiştir (Görsel 1).

Görsel 1. Baro İç Mekan Seramik Pano L Kısmı, (Kişisel Arşiv)

Kendi deyimi ile Sanatçı Serap Akarcalı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunu olsa da hukuk camiasında olmayı tercih etmemiş, sonradan okuduğu Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik bölümünden mezun olarak hayatını sanatsal çalışmalar üzerine kurgulamıştır. Hukuk binasına hukukçu değil de sanatçı olarak girmenin keyfi ile istenilen çalışma üzerine önce eskizleri hazırlamış ve sunumu yaptıktan sonra projeye başlamıştır. 70 metre karelik duvar panosu için hukuk temalı bir çalışma istenmiştir (Görsel 2).

Görsel 2. Pano Geniş Alanın Görünüşü, (Kişisel Arşiv)

Sanatçı kendi yorumu ile büyük alandaki duvarda merkezden açılan bir kompozisyonda doku ağırlıklı bir çalışmanın içerisinde farklı dokulara yer vererek fakat bir karmaşa yaratmadan, dokulu dairesel hareketlerin içerisine yatayda tekrar tamamen dokulardan oluşturulan bir Türkiye haritası yerleştirip üzerinde de doğan güneşin en üstüne yer alan Atatürk'ün gözleri ile kompozisyonu vurgulamıştır. Sağ ve sol kısımlardan merkeze doğru hareket eden kadın ve erkek genç avukatlar temsili olarak bulunmaktadır (Görsel 3).

Görsel 3. Genç Avukat Figürleri, (Kişisel Arşiv)

90 derece ile kesen yan duvarda yine merkezde bir terazi, terazinin iki kefesinde çözülmesi gereken problemlere gönderme yapan düğümlü hareketler ve diğer terazide özgürlüğü simgeleyen kuşların özgürlüğüyle sonuçlanmış soyutlanmış figürler görmekteyiz. Terazinin sapını düşeyde hareket eden bir kılıç ve hemen altında duvara yaslanmış yasaları görmekteyiz (Görsel 4).

Görsel 4. Kılıç Figürü, (Kişisel Arşiv)

Sağ üst tarafta Türk bayrağını yine Türkiye haritasının dokularıyla oluşturan sanatçının tüm görsellerdeki soyutlama hareketleri bir bütünlük içermektedir (Görsel 5).

Görsel 5. Türkiye Haritası, (Kişisel Arşiv)

Panonun tümüne bakıldığında duvardan çıkan bir mermer yontu etkisini yaratan seramik çalışmasına inci beyazı sır atılarak adaletin şeffaflığı, saydamlığı ve düzgün işleyişine gönderme yapılmıştır. Tüm doku yoğunluğuna rağmen kendi ifadesi ile oluşturduğu dokularla anlatımında bir sadelik gözlemlenmektedir. Yumuşak çamurun işlenmesine olanak verdiği dokuları rafine bir biçimde yerleştirme görülmektedir (Görsel 6).

Görsel 6. Çalışmadaki Yalın Tonlar, Detay, (Kişisel Arşiv)

Elbette, mekan tek başına adalet, hukuk ve hukuk sistemleri hakkında her şeyi söylemez ancak hukuk ve adalet arasındaki ara yüz olarak mekan da canlanır, örneğin hukukun dili, yapıma şekli ve kanunla korunan değerleri gibi. Dolayısıyla bu binalar, insanlar ve hukuk sistemi arasındaki ara yüzdür. Bu örnekte incelenen baro binası, her şeyden önce yargı hizmetinin, bir kamu hizmetinin tutumunun ifadesidir; öngörü, belirsizlik, öngörülemezlik bunun bir parçasıdır. Bir binanın fiziksel özellikleri de sunulan hizmetlerin kalitesini etkileyebilir, dolayısıyla yargıya duyulan memnuniyeti ve güveni de etkileyebilmektedir. Sonuç olarak bu tasarımda, yapının figüratif unsurlarına yer verilerek, görsel zenginlik yaratmanın yanı sıra kültürünü de yansıtmak için dekoratif ve fonksiyonel seramik malzemelerin kullanılmasının önemi vurgulanmıştır.

6.2. İtalya IFAD Binası

İtalya'nın Roma kentinde yer alan International Fund for Agricultural Development binası için teklif usulü gelen çalışma 2016 yılında tamamlanmıştır. Bu bina için ise Türkiye'yi anlatan bir çalışma istenmiştir (Görsel 7).

Görsel 7. IFAD Binasında Bulunan Seramik Pano, (Kişisel Arşiv)

Ülkemizin coğrafi biçimi göz önüne alınarak hazırlanan tasarımda ülkenin bütünlüğünü, birlik ve beraberliğini ve kök salışını anlatan bir ağaç gövdesi ve uzanan dallarıyla tasarıma başlanmıştır. Dikdörtgen bir alan üzerine monte edilecek olan duvar çalışmasını, Türkiye'nin coğrafi şeklini baz alarak şehirlerin özelliklerini vurgulamayı hedeflemiştir. Türkiye haritasını andıran Anadolu'nun tarihi, kültürel ve tarımsal özelliklerini yansıtan 700 parçadan oluşmaktadır (Görsel 8).

Görsel 8. Çalışmanın Montaj Aşaması, (Kişisel Arşiv)

Türkiye, anlatılması gereken çok zengin bir coğrafyadır. Doğudan batıya hareket eden çalışmada Truva, İzmir Saat Kulesi, Anıtkabir, Diyarbakır Surları, Mevlâna, İznik Çinileri, Mardin Evleri, Harran Ovası, İstanbul Boğaz Köprüsü, İshak Paşa Sarayı, Nemrut, Ürgüp Göreme, Pamukkale gibi ülkemizin önemli yerlerini kendine özgü dokularıyla anlatan bir duvar seramiğidir (Görsel 9).

Görsel 9. Çalışmanın Açılı Görünüşü, (Kişisel Arşiv)

Sanatçı merkeze bir ağaç gövdesini yerleştirip her bir dalın geldiği noktaya o şehri simgeleyen bir figürü yerleştirerek ağaç gövdesinin ise tüm Türkiye'yi sembolize etmesini amaçlamıştır (Görsel 9).

7. SONUÇ

Bu çalışmada Serap Akarcalı'nın seçili seramik duvar panoları sanatsal üretim ve görsellik açısından ele alınmıştır. Algı, imaj, mekansal imaj ve tasarım, seçilen seramik panolar örnekleri ile kavramsal olarak incelenmiştir. Bir mekana kimlik kazandıran imaj öğelerinin seramik malzemeyle sunulması, kullanıcılar açısından mekanın yorumlanmasını ve algılanmasını kolaylaştırmaktadır. Tasarımın özgünlüğü, önemli üç unsurundan biridir, ayrıca kullanılan malzemelerin özgünlüğü ve eserdeki işçilik, mekanın özgünlüğünü de destekler ve sanatçının bulunduğu mekan için kültürel bir kimlik oluşturur. Eserlerinin her birinde bireysel bir değer kazanılır. Çalışma panelinin her bir yapısı, eserin mekansal ilişkisini temsil ettiği değerlerle örtüşürerek sanatsal ve mimari bütünlük sağlayan bir mekansal karaktere sahiptir. Sanatçı hem form hem de kullandığı teknik bağlamında gelecek nesillere ve izleyicilere örnek olacak eserler yaratarak, seramik sanatına estetik değer katmıştır.

Ayrıca, eserlerinde dünü ve bugünü harmanlamış ve bir bütünlük sağlamıştır. Zamanının teknik imkanları içerisinde mekanın sanatla olan ilişkisinde estetik ve güzel kavramını izleyicinin algısında yer edindirmeyi başaran sanatçı; çalışmalarında destekleyici simgeleri kullanarak, Anadolu kültürünün zengin motiflerini kendine has bir biçimde betimlemiş, işlerini donatarak sunmuştur. Sanatçı, hangi motifi kullanırsa kullansın çalışmaları hep net ifade edilmiş, kültürü sahiplenme duygusu yükü oldukça belirgin bir biçimde ortaya konmuştur.

Seramik panolar adeta anıtsal heykeller ve canlı tablolarıdır. Sanatçının panolarında her zaman bir estetik, ritim, hareket ve enerji vardır. O, önce tasarımını yapmakta, sonra bu duygu ve heyecanları, coşkusunu ve neşesini çamura aktarmaktadır. Akarcalı birçok röportajında seramik sanatçısının aynı zamanda iyi bir çalışan olması gerektiğini vurgulamıştır. Seramik duvar panellerinin mimarının ayrılmaz bir parçası olduğunu düşünen sanatçı, tasarımının her yeni parçasından önce yapının kimliğine göre mekanlara, tasarımlara, renklere ve biçimlere iyi bakmaktadır. Her çalışma grubunun ayrı bir hikayesi ve ayrı bir iş akışı vardır. Tüm panolarının yapımında tasarım, yoğurma, kalıplamadan montaj aşamalarına kadar tüm üretim sürecini sanatçı kendisi tamamlar ve yürütür. Seramik duvar panoları hem iç hem de dış mekanlarda birçok kamu ve özel binada kalıcı olarak sergilenmektedir.

Çağdaş Türk seramik sanatında seramik yüzey uygulamaları ile öncülük yapmış olan sanatçının seramik alanındaki çalışmaları hem seramik gönüllüleri için hem de genç sanatçılar için örnek teşkil etmekte ve çalışmaları paha biçilmez değer ve kıymet taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Branco, P. (2010). Questioning the Connection Between Access to Law and Justice and Courthouse Architecture. Oficina do CES (Portekiz: Centre for Social Studies), University of Coimbra.
- Cover, R. (1997). *Foreword: Nomos and Narrative*. Harvard Law Review (1984 1983): 3-4.
- Erinç, S. (1995). *Resmin Eleştirisi Üzerine*. İstanbul: Hil Yayın.
- Goldstein H. ve Goldstein, V. (1970). *Art in Everyday Life*. The Macmillan Company. New York.
- Kırca, D. & Üstündağ, D. (2020). Mimari Bağlamı Değişen Seramik Panoların İncelenmesi. *Journal Of Arts*. 3(4), 291-312.
- Lefebvre, H. (2014). *Mekânın Üretimi*. Çeviren Işık Ergüden. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Müellifleri ve MASA (2017). Füreya, (K. Aliotti, N. Şaşmazer, & F. Aksoy, Dü) İstanbul, MASA, 92-126.
- Shiner, L. (2004). *Sanatın İcadı: Bir Kültür Tarihi* (Çev. İsmail Türkmen). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Tunalı, İ. (2002). *Estetik*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Whiton, S. (1974). *Interior Design and Decoration*, J.B. Lippincott Company, Philadelphia. (Yazarı Belli Değil). Clayarch Gimhae Museum Kataloğu, Korea, 2006.